

Notikusi konference valodu skolotājiem par lasītprasmes veicināšanu

Valsts izglītības satura centrs (VISC) 2014.gada 26.novembrī Biznesa augstskolā „Turība” organizēja konferenci „Skolēnu lasītprasmes attīstīšanas iespējas valodas stundās”. Konferencē piedalījās 200 latviešu valodas, latviešu valodas mazākumtautību izglītības programmās, mazākumtautības valodas skolotāji, izdevniecību pārstāvji un Latvijas augstskolu mācībspēki.

Lasītprasme ir svarīga mācību procesa sastāvdaļa, un lasītprasmes attīstīšana visu vecumposmu skolēniem ir viena no VISC prioritātēm 2014./2015. mācību gadā. Šīs konferences mērķis bija sniegt metodisku atbalstu valodu skolotājiem, parādot labās prakses piemērus skolēnu lasītprasmes pilnveides iespējām.

Konferences atklāšanā uzrunu teica Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece – Izglītības departamenta direktore Evija Papule un VISC vadītāja vietniece – Interesešu izglītības un tālākizglītības departamenta direktore Agra Bērziņa.

Plenārsēdē par Latvijas skolēnu lasītprasmi starptautiskā salīdzinājumā konferences dalībniekus informēja Latvijas Universitātes Mācību prorektors, profesors, Dr.phys. Andris Kangro ([sk.prezentāciju](#)). Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes asociētā profesore, Dr.phil. Vita Kalnbērziņa iepazīstināja klātesošos ar lasīšanas tehnoloģiju pētījumiem Eiropā, aktualizēja teksta nozīmi lasītprasmes attīstībā un salīdzināja digitālā un drukātā teksta iespējas ([sk.prezentāciju](#)).

Skolas iespējas un izaicinājumus lasītprasmes apguvei aktualizēja Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas profesore, Dr.paed. Zenta Anspoka ([sk.prezentāciju](#)), īpaši uzsverot skolēna lasītprasmes individuālo attīstību un pirmsskolas un sākumskolas pedagogu mērķtiecīgu un pēctecīgu darbu tās veicināšanā.

Konferences otrajā daļā katram tās dalībniekam bija iespēja piedalīties trijās no piecām radošajām darbnīcām. Lasīšanas lomu valodas un komunikatīvo prasmju pilnveidošanā uzsvēra Oksfordas Universitātes izdevniecības pārstāve Latvijā Dace Miška. Rīgas Franču liceja latviešu valodas un literatūras skolotāja Signe Ābola iepazīstināja ar lasīšanas uzdevumu veidiem teksta izpratnes veicināšanai pamatskolā ([sk.prezentāciju](#)). Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotāja Inese Lāčauniece parādīja, kā var strādāt ar tekstu par personību – pamatu daudzveidīgiem uzdevumiem lasītprasmes pilnveidei vidusskolā ([sk.prezentāciju](#)). Rīgas 61.vidusskolas krievu valodas un literatūras skolotāja Nataļja Miťofanova demonstrēja, kā var izmantot interaktīvās tāfeles iespējas skolēnu lasītprasmes veicināšanai ([sk.prezentāciju](#)). Rīgas 54.vidusskolas krievu valodas un literatūras skolotāja Jeļena Berdņikova dalījās pieredzē ar lasītprasmes attīstīšanas iespējām mācību procesa pilnveidošanā skolā ([sk.prezentāciju](#)).

Darbnīcās skolotāji dalījās pieredzē, kā izmantojama interaktīvā tāfele valodas un literatūras stundās, kuri mācību materiāli ir veiksmīgi un skolēniem patīk, kāpēc, kad un kā skolotāji paši veido elektroniskos mācību materiālus, izteica savas vēlmes par konkrētu elektronisku mācību materiālu nepieciešamību, diskutēja par mobilo telefonu izmantošanas iespējām stundā, grāmatas un teksta jēgu un formātu, grāmatas papīra formāta un elektronisko versiju sadzīvošanu mācību procesā, teksta izpratni un interpretācijām, mācību uzdevumiem dažādu lasīšanas veidu attīstībai, sadarbības iespējām. Sarunas bija koleģiālas, savstarpēji uzmundrinošas un iedvesmojošas.

Konferences noslēgumā VISC Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja vietniece Ineta Upeniece apkopoja konferences rezultātus un informēja par VISC aktivitātēm skolēnu lasītprasmes attīstīšanā. Secinājumi:

Lasītprasme sākas ģimenē, turpina attīstīties skolā un atspoguļojas sabiedrībā. Šobrīd gan subjektīvie – PISA pētījums uzrāda pakāpenisku lasītprasmes kāpumu, bet statistiskajos rādītājos esam vidū – , gan objektīvie – LNB Gaismas pils, LTV Lielā lasīšana, kopālasīšanas zibakcijas – ļauj teikt, ka lasīt Latvijā ir moderni. Tāpēc šajā situācijā,

mērķtiecīgi sadarbojoties dažādām nozarēm, autoriem, skolotājiem un vecākiem un iesaistot medijus, ir iespējams veicināt lasīšanu ģimenē un lasīt gribēšanu vispār.

Lasītprasmes attīstībā ir būtiski nodrošināt pakāpenību un pēctecību. Pirmsskolā ir svarīgi ar izglītības iestādes vidi, pedagoģisko procesu veicināt interesi par burtu, vārdu, valodu un grāmatu un mērķtiecīgi attīstīt gan lasītprasmi, gan rakstītprasmi, kā tas noteikts Valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijās. Pirmsskolā pedagoga sadarbībai ar vecākiem ir būtiska izglītojoša loma, tāpēc vērts rosināt vecākus iesaistīties viņu bērnu lasītprasmes attīstībā. Tam ir ilgtspējas svars.

Sākumskolas skolotājam 1.klasē ir svarīgi fiksēt katra bērna lasītprasmes attīstības vajadzības un ar dažādiem uzdevumiem un individuālu pieeju veicināt viņa lasītprasmi. Lai lasītprasmes vērtēšanā par kritērijiem kļūst katra bērna lasīšanas vēlme, tehnika un prieks! Sākumskola ir brīdis, kad ir jāpamana skolēna specifiskās lasīšanas grūtības, nav jābaidās šo faktu nosaukt vārdā, bet pats galvenais – ir jāmeklē risinājumus, kā palīdzēt bērnam, sadarbojoties pedagogiem, atbalsta personālam, logopēdam un vecākiem.

Pamatizglītībā un vidējā izglītībā atbildība par skolēna lasītprasmi ir ikviena mācību priekšmeta skolotājam.

Lasītprasmi veicina izglītības satura integrācija un dažādu mācību priekšmetu skolotāju, visas skolas darbinieku sadarbība. Ilgtermiņa izaicinājums atbilstoši Izglītības attīstības pamatnostādņem 2014. – 2020.gadam būs kompetenču pieejā balstīta izglītības standarta izveide. Nākamajā gadā VISC ir paredzējis organizēt lasītprasmes veicināšanas aktivitātes dažādu mācību priekšmetu skolotājiem un pirmsskolas un sākumskolas pedagogiem un vecākiem. Aicinām skolotājus organizēt lasītprasmes pasākumus un dalīties labās prakses piemēros jau šodien!

Skolotājam ir svarīgi zināt un izmantot pedagoģiskos instrumentus un metodiku, kā veicināt dažādu lasīšanas veidu attīstību un lasītprasmi kopumā. Tāpēc veicināma metodiskās pieredzes apmaiņa un pozitīvo piemēru popularizēšana gan skolā, gan novadā, gan valstī. VISC ir sagatavojis un tuvākajā laikā savā interneta vietnē publiskos metodisko materiālu ar darblapām „Skolēnu literāro interešu rosināšana” 4. – 6.klasē, ko izstrādāja Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzijas skolotāja Inese Lāčāuniece, Franču liceja skolotāja Lita Silova, Līvānu 1.vidusskolas skolotāja Sandra Kivleniece, RPIVA docētāja Aija Kalve un LU PPM fakultātes profesore Ilze Stikāne. Kā arī darba lapas interaktīvai tāfelei, ko izstrādāja Lielvārdes pamatskolas skolotāja Santa Mežvēvere. Aicinām skolotājus lasītprasmes veicināšanai izmantot arī citus VISC izstrādātos elektroniskos materiālus, piemēram, *Vērtībizglītība 1.-6. klasei* un *Īsi stāsti drošai dienai*, kas atrodami VISC vietnē <http://www.visc.gov.lv/> īpaši izveidotā kopā „Gudras spēles” vai http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/metmat_visc.shtml.

Lasītprasmes veicināšanā svarīgi apzināties teksta kā vērtības un kā instrumenta nozīmi. Būtiski ir izvērtēt tekstu piedāvājumu. Skolotāja literārā gaume, zināšanas par jaunāko literatūru, personiskās intereses, pedagoģiskā izpratne un jūtīgums ietekmē skolēna

lasītāja inteliģences veidošanos. Jādomā par tekstiem, kas ieinteresētu lasīt zēnus. Skolotājam būtu svarīgi tekstu izvērtēt ar savu pieredzi un spēt paskatīties uz to arī skolēna acīm, veicinot viedokļu dažādības iespējamību.

Ceram, ka valodu skolotāji konferencē guva radošas idejas, kuras mērķtiecīgi varēs izmantot savā profesionālajā darbībā.

Paldies visiem lektoriem, radošo darbnīcu vadītājiem, konferences dalībniekiem par piedalīšanos konferencē!